

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Pietrzak SSA Ewelina Kocurek - Grabowska
Protokolant	Elżbieta Szewczyk

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2019 r. w Katowicach

sprawy z odwołania P. B. i(...) Spółki z o.o. w B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek apelacji P. B. oraz (...) Spółki z o.o. w B.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach z dnia 23 kwietnia 2018 r. sygn. akt XI U 1552/17

1. **oddala apelację,**

2. **zasądza od ubezpieczonego P. B. na rzecz organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym,**

3. **zasądza od (...) Spółki z o.o. w B. na rzecz organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Procek /-/SSA E.Kocurek-Grabowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2018r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach oddalił odwołania ubezpieczonego P. B.

oraz płatnika składek (...) Sp. z o.o. w B. od decyzji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 25 lipca 2017r. stwierdzającej,

że P. B., jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. z siedzibą

w B., nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 15 maja 2013r.

Sąd Okręgowy wskazał, iż płatnik składek (...) Sp. z o.o. powstała w 2013r.

w wyniku podziału (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B.. Przedmiot działalności Spółki

jest szeroki, ale zasadniczo oferuje usługi związane z wynajmem maszyn budowlanych

oraz różnego typu pojazdów. Kapitał Spółki wynosi 50.000 zł. Prezesem i niemal jedynym wspólnikiem Spółki jest P. B., posiadający 95% udziałów, na łączną kwotę 49.500 zł. Sąd Okręgowy podniósł, iż bezspornym jest, że płatnik składek nie zgłosił P. B. do organu rentowego, jako pracownika podlegającego ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnym od dnia 15 maja 2013r. Poza sporem było również to,

że w związku z powyższym, organ rentowy w maju 2017r. wszczął postępowanie wyjaśniające w celu ustalenia obowiązków ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia P. B. na podstawie umowy o pracę. Powyższe postępowanie zakończyło

się wydaniem zaskarżonej decyzji, stwierdzającej, że P. B. nie podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu od dnia 15 maja 2013r.

Według Sądu Okręgowego, istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się

do ustalenia, czy P. B. podlegał od dnia 15 maja 2013r. ubezpieczeniom społecznym na podstawie tytułu pracowniczego w związku z zatrudnieniem u płatnika składek, którego jest niemal jedynym wspólnikiem.

Przytaczając treść art. przepisów art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 8 ust. 6 ustawy z dnia

13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, Sąd Okręgowy podniósł,

iż wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub niemal jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, podlega ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej, a nie w ramach tytułu pracowniczego, ponieważ niespełniona jest przesłanka podporządkowania pracowniczego oraz w istocie niespełniona jest przesłanka odpłatności pracy, gdyż do przesunięcia majątkowego dochodzi faktycznie w ramach majątku samego wspólnika. Zatem Sąd ten uznał, że ubezpieczony w spornym okresie nie wykonywał na rzecz płatnika składek pracy

w ramach stosunku pracowniczego. Spółka nie posiada osoby, która faktycznie kontrolowałaby pracę P. B., gdyż on pełnił funkcję jednoosobowego zarządu. Zatem, ubezpieczony w spornym okresie nie zachowywał się w sposób wynikający

z art. 22 k.p., a w konsekwencji nie podlegał tytułowi ubezpieczenia, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 8 ust. 1 ustawy systemowej.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd ten orzekł zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 i § 15 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

W apelacji od zaprezentowanego rozstrzygnięcia ubezpieczony oraz płatnik składek zarzucili Sądowi pierwszej instancji naruszenie:

1. art. 227 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności faktycznych sprawy i pominięcie istotnych dowodów, akt osobowych P. B., przy czym pominięcie tego dowodu miało istotne znaczenia dla wydanego rozstrzygnięcia, albowiem pozwoliłoby ustalić podległość służbową, o której mowa w art. 22 k.p.,

1. naruszenie 22 § 1 k.p. w wyniku błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania powyższych przepisów, poprzez przyjęcie, że pomiędzy płatnikiem, a P. B., nie zachodzi relacja pozwalająca na przyjęcie, iż P. B. pozostaje w stosunku pracy z płatnikiem w następstwie uznania, iż umowa o pracę zawarta z P. B. nie kreuje stosunku pracy,

2. naruszenie art. 65 k.c. poprzez jego niezastosowanie, a w następstwie pominięcia interpretacji woli stron umowy oraz zeznań samych zainteresowanych, którzy zawierając umowę o pracę, mieli świadomość konsekwencji prawnych z tym związanych.

Powołując się na powyższe zarzuty, apelujący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania.

Zdaniem skarżących, w piśmie z dnia 27 lutego 2018r. wskazano, iż akta osobowe P. B. zostały przedłożone do sprawy zawisłej przed Sądem Okręgowym

w Katowicach Wydział XI Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pod sygn. akt XI U 866/17, stąd ich ponowne dostarczenie jest niemożliwe. Okolicznością istotną, jak wynika z uzasadnienia Sądu, jest fakt, czy P. B. z racji wykonywanych przez siebie obowiązków pracowniczych, co należy podkreślić, niebędących tożsamymi z obowiązkami Prezesa Zarządu, podlega kontroli, która w związku z zawartą umową o pracę rodzi powstanie stosunku pracy pomiędzy nim, a płatnikiem składek. Mając na uwadze powyższe, wobec pominięcia najistotniejszych dowodów, a to samej umowy o pracę, zakresu czynności

oraz pozostałych dokumentów zgromadzonych w aktach pracowniczych, ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pozostają w sprzeczności ze stanem rzeczywistym. To zaś - w ocenie skarżących - spowodowało wyciągnięcie błędnych wniosków przez Sąd Okręgowy i wydanie zaskarżonego wyroku, który jest błędny.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji jako własne uznał, że apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Na posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę apelacyjną profesjonalny pełnomocnik procesowy skarżących podał, że przedmiotem umowy o pracę łączącej P. B. oraz spółkę (...), było wykonywanie czynności administracyjnych (biurowych), które

nie wchodziły w skład czynności obciążających członka zarządu spółki. Na podstawie tej umowy, ubezpieczony przyjmował zlecenia od klientów oraz przygotowywał samochody

do wydania klientom, gdyż Spółka zajmuje się leasingiem i wynajmem samochodów.

Od 2013r. w Spółce zatrudniano dwóch pracowników. I tak, ubezpieczony był zatrudniony

na pełen etat, a pani L. na 1/2 etatu. Wymieniona pracownica również zajmowała się obsługą leasingu. Zamysł był taki, aby wymieniona pracownica przejęła wszystkie obowiązki pracownicze ubezpieczonego. Ubezpieczony był pracownikiem na opisanych wyżej warunkach od 15 maja 2013r. do 25 lipca 2017r. Przedstawione wyżej okoliczności uznać należy za bezsporne.

W związku z powyższym, przypomnieć trzeba, iż stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 8 ust. 1 oraz art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 ust. 1 ustawy z dnia

13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowo przedmiotowym ubezpieczeniem podlegają osoby będące pracownikami, od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Inaczej mówiąc, tytułem ubezpieczeń społecznych tych osób jest stosunek pracy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż dla włączenia do ubezpieczenia społecznego niezbędna jest przynależność do określonej w ustawie systemowej grupy podmiotów podlegających obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym. O tym, czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych, nie decyduje zatem samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne jest więc, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych, a okoliczności wynikające z formalnie zawartej umowy o pracę nie są wiążące w postępowaniu o ustalenie podlegania obowiązkowi pracowniczemu ubezpieczenia społecznego (por. wyrok z dnia 19 lutego 2008r., II UK 122/07 oraz wyrok z dnia 24 lutego 2010r., II UK 204/09).

Odnosząc się do ustaleń dokonanych przez Sąd pierwszej instancji, w aspekcie wskazywanych przez skarżących uchybień, nie sposób przyjąć zasadności ich argumentacji, że Sąd Okręgowy uznał dowolnie, wbrew zgromadzonemu w sprawie materiałowi dowodowemu i w sposób sprzeczny z zaprezentowanym poglądami judykatury, odwołujący się P. B. w okresie objętym sporem nie pozostawał w stosunku pracy z (...) Sp. z o.o. W sprawie bezsporne jest bowiem, iż P. B. był Prezesem jednoosobowego zarządu Spółki oraz właścicielem 95% jej udziałów.

Oceniając zaś zarzuty materialnoprawne, stwierdzić trzeba, iż zgodnie z treścią art. 22 § 1 k.p., przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Wnioskodawca wykonywał pracę na rzecz Spółki ale nie na warunkach pracowniczego podporządkowania, co wyklucza istnienie stosunku pracy.

W analizowanej sprawie pracownicze podporządkowanie nie wynika również z obowiązku respektowania uchwał wspólników i wypełniania obowiązków wynikających z k.s.h. Jednak nawet, gdyby przyjąć, że w przedmiotowej sprawie taka sytuacja zachodzi (co jest trudne, bowiem ubezpieczony nie przedstawił na to żadnego dowodu), P. B. sam, jako właściciel, podejmowałby uchwały, które określałyby zakres jego obowiązków wobec Spółki. Co więcej, obowiązki członka zarządu i właściciela wynikały wprost z k.s.h. W żadnym razie nie kształtowały one hipotetycznego pracowniczego zatrudnienia P. B.. Również w tym aspekcie jego aktywności nie występowała relacja pracowniczego podporządkowania.

Wynika stąd jasny wniosek, że P. B. wykonywał pracę tak, jak sam sobie ją zorganizował, w miejscu i czasie wyznaczonym przez siebie, a nie przez pracodawcę. Samodzielnie ustalał sobie cele i zadania do wykonania, nie będąc przez nikogo nadzorowany i kontrolowany. W takiej sytuacji, nie można dopatrzeć się podstawowych elementów stosunku pracy. Co istotne bowiem, wnioskodawca wypłacał też sobie wynagrodzenie za pracę, dokonując jedynie przesunięcia kapitału w ramach majątku większościowego wspólnika. Nie można tym samym mówić o odpłatności pracy w rozumieniu art. 22 § 1 k.p., skoro w sprawie niniejszej nie można dopatrzeć się rozdzielenia osoby pracownika od pracodawcy. Słusznie Sąd Okręgowy przyjął, że udział drugiego wspólnika był marginalny, gdyż stanowił 5%.

Zarówno w piśmiennictwie, jak i w judykaturze przedstawiany jest pogląd, że z powodu dwustronnego charakteru stosunku pracy, nie może w nim dojść do kumulacji ról, tzn. sytuacji, w której pracodawca jest jednocześnie pracownikiem. Wówczas dochodzi do wygaśnięcia stosunku pracy, z uwagi na tzw. konfuzję (por. A Sobczyk, Kodeks pracy. Komentarz, Legalis).

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd pierwszej instancji trafnie wskazał, iż z uwagi na opisany układ właścicielski Spółki, P. B. w spornym okresie podejmował działania na własne ryzyko, a jego status wykonawcy pracy został wchłonięty przez status właściciela kapitału (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2013r., sygn. akt

II UK 36/13).

Skoro zaś w spornym okresie nie doszło do nawiązania stosunku pracy pomiędzy Spółką, a prezesem jej zarządu, to pozbawiony jest słuszności zarzut naruszenia art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 8 ust. 6 pkt 4 cyt. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Jeżeli bowiem skarżący nie pozostawał w stosunku pracy, to nie mógł podlegać ubezpieczeniom społecznym pracowników.

Tak więc, podkreślenia wymaga utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd sprowadzający się do tezy, że prezes, który ma większościowe udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, nie może jednocześnie korzystać z ubezpieczenia społecznego jako pracownik (por. wyrok z dnia 7 kwietnia 2010r., sygn. akt II UK 177/09 oraz wyrok dnia 11 września 2013r., sygn. akt II UK 36/13). Podporządkowanie pracownicze nie występuje wtedy, kiedy jedna i ta sama osoba wyznacza zadania pracownicze, a następnie sama je wykonuje (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2011r., sygn. akt II UK 20/11).

Ponadto, w realiach niniejszego sporu nie został spełniony warunek odpłatności pracy. Nie można bowiem mówić o odpłatności w sytuacji, gdy status wykonawcy pracy został „wchłonięty” przez status właściciela kapitału, który jest większościowym udziałowcem (por. wyrok Sądu Najwyższego, sygn. akt II UKN 394/98). Przesunięcie majątkowe faktycznie zachodzi w ramach majątku tej samej osoby, co jedynie wzmacnia argument o braku zależności ekonomicznej hipotetycznego pracownika od hipotetycznego pracodawcy.

Konkludując, Sąd drugiej instancji na mocy art. 385 k.p.c., apelację oddalił.

O kosztach postępowania Sąd ten orzekł po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r., poz. 1804).

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Procek /-/SSA E.Kocurek-Grabowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR